

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ДОРОЖНЬО-БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

К.Є. Сичова, здобувач вищої освіти

Ю.Ю. Кадигроб, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Д.А. Горовий, д-р екон. наук, професор

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

За умови відмінності ширини залізничної колії в Україні та більшості країн ЄС, одним із багатьох засобів вантажоперевезення є автомобільний транспорт. На автодороги України щодня виходить близько 20 млн. автомобілів, значна кількість яких є вантажними, що особливо потребують якісної рівної дороги для пришвидшення перевезення товарів на значні відстані. Таким чином, досягнення завдань держави по прискоренню економічного зростання, поліпшенню життя населення, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг прямо залежать від стану й розвитку мережі автомобільних доріг.

Останнім часом у нашій країні дуже швидко зростає обсяг перевезень, підвищується інтенсивність руху транспорту, а відповідно усе більше актуальним стає питання якості доріг. Велике навантаження на дорожнє покриття, низька якість матеріалів приводить до того, що на дорогах утворюються тріщини й вибої. Разом з тим стан автомобільних доріг не задовольняє зростаючих потреб автомобілізації держави й економіки. Так, на мережі автомобільних доріг близько 56 % довжини мають незадовільну міцність дорожнього одягу, 37 % – незадовільну рівність дорожніх покриттів. Ділянки концентрації дорожньо-транспортних випадків становлять у цілому близько 8 % довжини всіх доріг країни. Близько 28 % довжини доріг обслуговують рух у режимі перевантаження, тобто близько 48 % від загального обсягу перевезень по автодорогах здійснюється з істотними втратами часу перевізників. За останні 10 років, при росту рівня автомобілізації на 85 %, довжина автомобільних доріг загального користування й міських вулиць збільшилася відповідно на 16 і 4,5 %. Тобто темпи росту автомобілізації країни значно випереджають темпи росту автомобільних доріг і довжини міських вулиць. Слабкий рівень розвитку автомобільних доріг приводить до істотного росту витрат, зниженню швидкості руху, тривалим простоям, підвищенню рівня аварійності.

У сучасній ринковій економіці найважливішим фактором підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки є якість.

Економічна оцінка якості продукції припускає виконання відповідності показників якості продукції вимогам споживачів і вибір, якщо буде потреба, напрямку поліпшення його якості. Якість визначається мірою відповідності товарів, робіт, послуг умовам і вимогам: запитам споживачів; стандартам; договорам; контрактам.

Метою роботи є розробка рекомендацій щодо узагальнення методів економічної оцінки якості дорожньо-будівельних робіт в контексті європейської інтеграції України.

На сьогодні існує завелика кількість методів оцінки якості дорожнього покриття, проте всі ці методи є різними і частіше за все є фізичними, а не економічними. Таким чином, в українській літературі і досі зберігається тенденція до використання показників «економії» для оцінки якості дорожньо-будівельних робіт через порівняння витрат на їх виконання та ефекту, який зможе отримати авт.транспортне підприємство від використання дороги з якісним покриттям нового типу. Використовується показник «витрати» для визначення якості виконання робіт, з аргументацією, що у вітчизняному господарстві існує майже повна 100 % залежність між якістю і ціною, тобто чим дорожчий товар, тим більш імовірно він є якісним. Такий стан речей не можна вважати правильним. Адже категорії «якість» і «витрати» не є спорідненими. І в усьому світі не існує прямої кореляції між якістю та витратами на виробництво продукту.

Тому необхідна розробка нового економічного показника якості автомобільних доріг, який має ґрунтуватися не на «економії», а на безпосередніх показниках ефекту від якісного дорожнього покриття: вартості товарів, перевезених на 1 км дороги за 1 день, вмотивованості водіїв користуватися саме цією дорогою тощо.